

Caja
A-44

~~B-199 A-7~~

5 17

(1)

An necessaria sit talis gratia praeueniens,
cui homo resistere non possit.

Gratiam praeuenientem Suiusmodi necessariam esse
Patres Dominicani nostro tempore

docuerunt
Caput Primum.

Non multis ante annis inter P. Dominicanos, et P. Societatis Iesu Probat Casellus
duo quaevisnes exortae, et per aliquot annos grauius agitae sunt: cumq; post publicas de haec
re contentiones ad tribunal sanctae inquisitionis, causa utriusq; esset delata, ut uterq; contem-
tione nullo finem imponat, ex parte eiusdem s. Tribunalis nobis iniunctum est, ut ea, quae
in nostrae opinionis habebamus in scriptis profererem. cumq; a Praeposito nostro Provinciali
hoc munus nobis esset iniunctum, nihil interim praeducantes haec pauca in unum collegimus.

Uigilantem non ipsam aggrediamur in hac priorum controversia lingua calu supra
intra, cui ad aliquod opus necessaria dicitur esse gratia, non solum necessariam esse antecedente,
quae praesentat imbutus, sed etiam cooperantem, quae cum arbitrio simul conueniat; in qua catholica
veritate sic uniuersae accepta nullus est ex doctoribus utriusq; partis, qui oppositum haecendi di-
xerit, tametsi aliqui P. Incomi P. Ludouicus Molanus nostrae societates obicere in
suo opusculo de concordia liberi arbitrii, et gratiae, gratiam cooperantem negasse. Sane tamen
obiectionem falsam esse, ipse Ludouicus, et alij P. nostrae societatis manifeste ostendunt, Cuius
difficultas huius controversiae in eis potissimum est, quae in titulo propositum. In qua P. Incomi
illius Provinciae publicae docuerunt, gratiam operantem, praeuenientem et excitantem, quam
Deus in nobis, sine nobis dicitur operari necessariam ad operandum, esse non tantum sancta
cogitatione, et primo motu voluntatis non delibratam, quibus homo lingua inuis quaedam allu-
ciatur ad consensum, uerum etiam applicationem quandam voluntatis nostrae ad conueniendum,
quam vocant actus motum voluntatis; sane aut dicitur esse a solo Deo nihil cooper-
ante nostro libero arbitrio, neq; in illius libertate ulla modo possit impediri, nam si uita
efficiat, ut in arbitrio nostro refragari non possit: hoc est: ut si semel hae motum applice-
tur arbitrio, iam diuiceps non potest non consentire, et in eam partem mensuri, ad
quam applicat. Tandem dicunt, hae gratia operante Deo fauere ut faciamus, et consentiamus,
quod sola cogitatione intellectus, et primo motu non delibratum voluntatis, non diceretur effi-
cere. Tempore ut Thomae Vualdensis (ut infra c. ulto. referemus) in hac opinione aut
simili aliqui theologi fuerunt, aperte concedentes necessitate praecedente in humanis operibus,
ut idem Thomas testatur. Greg. quoq; Ariminensis in 2. d. 28. q. 1. ar. 3. ad 1. ar. 2.

hanc applicat^o voluntatis ex parte Dei in operibus gratis expresse concedit, nisi quod esse
rit etiam male voluntate ita libere moueri, ut in eis sit potest^o sequi Dei motus
nem, vel illam rejicere. Hæc sententia quoad eam partem, quæ asserit, Iurismodi motus
nem præcedentem necessariam esse, probari potest in testimonijs Augustini, quibus conuictus
est Greg. Animi non sit.

Primum est lib. de gratia et libero arbitrio, c. ibi. ubi ait artum est, nos velle eum volumus
sed illa facit, ut velimus bonum. et infra, cursum est nos facere cum facimus, sed illa fa-
ciunt, ut faciamus præbens vires efficacius magis. eodem modo idem Aug. lib. de præ-
destinat^o s. 1. c. 10. quem sequitur Fulgentius, ad Maximus. c. 3. et, 14. expli-
cat illud Bechellii, 36. faciamus ut in iustificat^onis, meri ambullat, ratione gratis
presumentis et excitantis; Si autem Deus non applicaret manum voluntate, non di-
ceretur ratione solus cogit^o et primus motus voluntatis, facere in nobis ut consentiamus
et faciamus: quod necessarium est motum nem illam præcedentem concedere.

2^m testimonium est eodem lib. de gratia et libero arbitrio c. 3. ubi hæc verba: ut velimus
sine nobis operatur, cum autem volumus, et sic volumus, ut faciamus, nobiscum operatur, tunc sine
illis operante, ut velimus, vel cooperante cum volumus, ad bona pietatis opera motus valemus

3^m testimonium est lib. i. ad Simplicianum, c. 2. ubi in te medium ubi ita scribit:
aliter Deus præstat, ut velimus, aliter præstat quod volumus: ut velimus, et summe
voluit, et munus: suum vocando, munus reguendo: quod autem volumus, solus præstat.
Quo quidem modo loquendi indicat Aug. Deum in nobis, ratione nobis solum facere, ut
velimus, et ut faciamus: id quod nulla in verum esset, nisi ipse voluntate manum applicaret.
Sunt autem loquendi modus colligit Aug. ex illis ad Phippenes. 2. Deus est qui operatur in
nobis velle, et perficere pro bona voluntate. non dixit Paul. cooperatur, sed operatur ut
intelligatur solus Deus: liberum autem consensum non operatur solus Deus, sed cum libero arbitrio,
quod ratione applicat^o dicitur solus operari. Hæc etiam ratio dictum putat Aug. in illa
c. 2. non est volentis, neque consentis, sed Dei misericordis ad Rom. 9. ac si dixisset
Paul. ad solus Dei misericordis; solus autem Dei nequit esse totus consensus, superest igitur
ut sit applicat^o illa gratia.

Hæc etiam addunt 2. Indicant testimonium Aug. in Enchiridionibus c. 3. ubi explicans
locum ad Rom. 9. inquit: refert ut propterea dictum intelligatur non volentis, neque consentis,
sed misericordis est Dei, ut totus Deo datur, qui hominis voluntatem bonam, et præparat adiu-
uandam, et adiuvat præparatam: præparare autem voluntatem nihil aliud esse potest, quam
ipsum applicare ad consensum. afferunt etiam testimonium L. 15. c. 1. ar. 3. ubi de
dispositione ad gratiam ita dicitur: alio modo potest considerari secundum quod est a Deo mouente, et tunc
habet necessitatem ad id, ad quod ordinatur a Deo, non quidem coactionis, sed infallibilitatis:
quod intentio Dei deficere non potest secundum quod Aug. dicit in lib. de prædestinat^o s. 1. quod per
beneficia Dei, certissime liberantur, quocumque liberantur. ubi concedit dispositionem ad
gratiam, necessitate imperare gratiam necessitate infallibilitatis, secundum quod a Deo mouetur.

Duas vero rationibus theologis hanc sententiam confirmant: prior est, quod in his, qui
suspendunt potestatem hanc applicat^o presumentem, præter vocationem, non possumus assignare

maiorum gratiam praeuenientem in praedestinatis, quam in reprobis, contra multa testimonia Aug. et scripturae, quibus dicitur peculiari misericordia praedestinati praeserui. Posterior ratio theologica est, quia nisi praecedat ex parte Dei illa applicatio, sed determinatio prouenit ex modo arbitrio, iam rediscernent praedestinati a reprobis, contra illud ad Corinthios. q. qui est qui te discernit. Postremo ratio philosophica probatur eadem ratione; quoniam in conuersione duo sunt, et operatio Dei, et conuersionis nostri arbitrij, operatio autem Dei prior est, ut patet prima causa, quae in sua operatione prius attingit effectum, quod necessarium est concedenda est applicatio illa praecedens, porro autem hae posita applicatione necessario consequi cooperationem nostram, ex eo praetatur, quod actualis motus Dei applicans voluntate ad consensum, in se potest esse in rerum natura, nisi ei necessario cooperatio consensus nostri respondeat: nihil in excogitari potest in quo consistat applicatio illa actualis, si aliquando sine effectu, et consensu nostro manere potest.

Nullam gratiam praeuenientem esse, cui voluntas resistere non possit. Patres Societatis asserunt auctoritate probatur.

Cap. Secundum.

Contra v^o P^{atrum} Societatis hae auctoritate gratiam praeuenientem, excitantem, seu operantem solum consistere in praecogitatione, et motu indeliberato voluntatis, quibus voluntas nostra ad liberum alioquin sensum: illam v^o applicationem, quam comminuantur P^{atrum} Inimici, non solum necessariam esse, sed neque possibilem etiam ex ea omnino libertatem tolli, si dari posset: quae omnia signa F. Deinde in errorem mi ipsius inclinare; ad tra consensibus ind. esse; latam nobis probanda sunt. In hoc autem cap^o sola auctoritate hanc rem sententiam esse firmabimus. In autem testimonij Scholasticorum, qui hanc applicationem, et determinationem in praedestinationis a causa prima expresse negant. cum negauit Scotus in 2. d. 37. q. 1. v^o m^oca. 5. ad resolutionem istorum: et in 4. d. 49. q. 6. q. dico ego, v^o m^oca. ad propositum: ubi docet hanc plane fundamentam libertatem, si ab habitu, vel ab aliqua alia causa voluntas nostra determinaretur. cum de hoc etiam sentit Gabriel in 2. d. 37. q. 1. ar. 1. notabili. 1. et consentit hanc, 1. p^o q. 14. ar. 8. et 9. et 10. ar. 8. qui, ut defendat contra Scotum, prima causa necessario operante, in omni arbitrio necessario operantem, docet Deum non prius attingere effectum, quam attingat secunda causa: huius etiam applicationem, quam P^{atrum} Inimici docent, plane aduersatur. Quod etiam Tapor. articulo. 7. 5. decima propositio: circa finem: et ex Scholasticis antiquis ego ad huc neminem legi praeter Greg. Briminensem, qui hanc applicationem nostri arbitrij ad conuersionem defendat, aut necessariam esse dicat ex parte gratiae operantis, excitantis, et praeuenientis. Quare quauis reliqui Scholastici varie de gratia operanti, et cooperanti sentiant, et de gratia praeuenienti, et subsequenti, (quos deo referre necessarium non est) nullus in factum, de cuius ^{tam} cogitatione, et primum motum voluntatis non delibere, praecedere applicationem illam ad consensum: immo Alphonsus de Castro contra Hugeses Verbo libertas: h^o m^oca. 1. aliquantulum ante finem, agens de vultu Dei, quod homines creantur, et ad gratiam praeuenientem pertinent, inquit non esse aliud, quam uocatum non internam, et exhortationibus, quae mouet Deum nostram voluntatem: quare et in hoc Patrum Inimicorum opinio inter Scholasticos singularis videtur.

Deinde ex Patribus probata nostra sententia probari officio potest. 1° autem ex eo, quod nullus unquam
propter operationibus, et primū motū voluntatis non deliberatū saltem applicationem docuit esse necessa-
riam, qualem Greg. et P^{ri}or Dominicū exigebant. nam si aliquis eam docuisset, maxime Aug. quem
ipsi patrum habere putant: atque Aug^{us} etiam nobiscū sensisse in scriptis ostendimus. Deinde ex testi-
monio prefati testimonij Lacron, qui nam sententiam plane affirmavit: sed antequam testimonium
Aug^{us} proferamus, exciuit discipulis id demonstrare. Propter Augustinus lib. 2. de sermone
genialis. c. 26. alias 9. ita inquit: gratia quidem Dei in omnibus iustificacionibus, principaliter pro-
eminet, suadendis exhortacionibus, monendis exemplis, terrens periculis, invitando miraculis,
dando intellectum, inspirando consiliis, corq; ipsū illuminando, et fidei affectibus, imbuetur de
quibus verbis initium gratie, que preeminet, hoc est prequam, describit. totum autem propter
externa signa et exempla, reduit ad intellectum, consiliū, illuminationem, que se tenent ex parte
intellectus, et ad affectū fidei, qui se tenet ex parte voluntatis, siue sit timoris, siue sit amoris.
intelligit autem motum non deliberatū: nam de consensu deliberato, in quo preter essequam
cooperantem statim rebellat: sed etiam voluntas hominis sublinguitur ei, atq; coniungit, que
ad hoc preter est excitata preter, ut diuino in se cooperetur operi, et incipiat exercere ad
meritū. quod superius semine concepit ad studium. et paulo inferior ostendens a quo in nobis
gignatur consensus inquit: hunc autem consensum non solum predicantibus cohortatis, et invitante
tra docentibus, sed et metu gignit: propter quod scriptū est principium sapientie timor domini.
qui quantūlibet terroribus imperatur, non aliter agit, quam ut quem ferunt timorem faciat
et voluntatem: ubi solus metum et timorem natū ex vocacione ad gratiam preueniente existimat
peruenire. Clarus et Bernardus in opusculo illo aureo de gratia et libero arbitrio nam sententiam
expressit suis verbis: ipsa, (nomen gratia) liberū excitat arbitrium cui seminat cogitatum, sanat
ad inmutat affectū, roborat, ut perducat ad actū, seruat ne sentiat defectū; si autem ista
tria operatur cum arbitrio ut illud in gratiam preueniat (nomen enim seminat cogitatum, preter
causam totam, ad hoc ut, preueniens, ut iam sebi deinceps cooperetur: et paulo post. si q^o Deus
tria hec, hoc est bonū cogitare, velle, perficere, operatur in nobis. primum profecto (scilicet co-
gitatum) sine nobis, secundū (scilicet affectū, et consensum) nobiscum: 3° scilicet actū, aut op^o per
nos. Quibus verbis dicit Bernardus gratiam preuenientem in cogitacione consistit, et propter illam
nulla aliam applicat iudicium preter, ut consensum preter.

Uterū eandem sententiam ex Aug^{us} ostendam, 1° autem ex auctoritate libri de ecclesiasticis dogma-
tibus apud ipsum Aug^{us} lib. 2. c. 21. ubi ita inquit: manet ad querendam salutē arbitrij libertas.
sed admonente pri^o Deo, et invitante ad salutem, ut vel eligat, vel sequatur, et in illis salutis
n^o Deo miserante salutem, et acquiescentem salutiferam inspirationem, n^o potestatis est, ubi initium sa-
lutis nobis, quod gratia preuenienti tribuitur, nihil aliud de existimat, quam nos pri^o a Deo inui-
tari, et admoneri, quod quidem sola 1° cogitat, et primū motū voluntatis non deliberato sufficit
ut fieri diuina. Deinde ex ipse Aug^{us} id etiam clarissime deducit ut: nam lib. 1. ad simpli-
ciani q^o 2. et mediū, ut exprimit illud ad Rom^o 9. non est volentis etc. et ut ostendat esse solū
Dei misericordie conuersionem nam, ita scribit: illud autem nescis quomodo dicitur frustra Deū
miserari, nisi nos velimus, Deus enim est qui operatur in nobis, et velle, et operari preter
voluntate: nam si quisquam Verum Dei donū sit voluntas bona, mirum si negare quis

si n. Deus misericordie
voluntatem, ad eandem
ipse misericordias per
aut, ut velimus

gratiam

7
nam audeat, at n. quia non procedit voluntas bona vocatiōne, sed vocatiō bona voluntatem
propria vocanti Deo recte tribuitur, quod bene volumus: nobis v^o tribui non potest, quod vocatur:
non ideo iure dictum, est patendum nō volumus, neq. auctoris sed misericordis est Dei, qd' misericordis
adiutorio nō possumus adipisci, sed ideo potius qd' misericordis vocatiōne non per volumus. Tunc igitur
imūb' iustificatiōnis nō rōne cuius putat Aug. dictum esse solū Dei misericordis, constituit ipse mirro
catiōne, qua eliciuntur ad volendum: vocatiō autem saltem est in s^{ca} cogitatiōne et primo modo vo
luntatis nō deliberata: quod si applicatiō illa necessaria esset p̄stet vocatiōnib', nō ratiōne voca
tiōnis, sed ratiōne applicatiōnis dicendum esset, iustificatiōnem manū esse solū Dei, misericordis iux
ta mentem Aug. qui ideo asserit solū Dei misericordis esse, non qd' nos nihil cooperemur, sed quia
nō nisi eius vocatiōne exiretū volumus.

Respondent tamen aliqui Aug. quidem cū iunior esset sane sententias suas sequuta,
vt sola vocatiōne ex parte gratiā p̄sumentis requireret, et nihil de illa applicatiōne curaret,
postea v^o cum senior esset, vt explicaret illud Esaias 36. faciam vt nō iustificatiōnib' meisambu
letis, et alia similia sermōnib' testimonia, quib' dicitur Deus facere vt faciamus, illam applicati
ōnem excogitare: vt constat ex testimonijs citatis pro sententia Patris Ianicani. Hoc tri' respon
sionem commentariū est. illis n. locis citatis pro Patrib' Ianicanis, et si qui alij sunt, solū asserit Deū
facere vt velimus, de applicatiōne autem ne verbi quidem: hunc autem modum loquendi serua
uit etiam in q^{da} illa ad simplicianū. cum inquit Deū p̄stare nobis, vt velimus, nempe vocatiōne
sua; ita n. scribit. auctor p̄stare vt velimus, aliter, quod voluerimus: vt velimus. n. et suum esse
voluit et nōb', sui vocando, munū sequendo: quod autem voluerimus solus p̄stare, i. p̄serebi
ne agere et semper bene vivere: vbi Dei dixit esse vocatiōne, qd' solus eam p̄stare, munū autem
sequi vocatiōnē, qd' munū qd' cooperari. et paulo antea dixerat, vocando Deus p̄stare et fidem,
qd' sine vocatiōne non potest quisquam credere, et de leuā eodem loco inquit. natū q^o leuā, et nō
currere, sed et si volueret, et curreret, Dei adiutorio perueniret, qui in et velle, et currere vo
canda p̄staret, nisi vocatiōne contempta reprobi fieret. In ea igitur q^{da} Aug. docet Deum p̄sta
re nobis, vt curramus, vt velimus, et operemur: p̄stare autem per vocatiōnem suam. Cum q^o idem
sit p̄stare vt velimus, et facere vt velimus, etiam de sola vocatiōne sentit Deum facere in nobis per
illam vt velimus. sed eundem modum loquendi eodem modo intellexit alijs in locis, qui senior scripsit. ep̄
n. 107 post mirab' disputans de Delago, qui cū solam gratiā externe p̄dicatiōnis concederet, dicebat Deum
facere vt velimus, quia sunt nobis nota eloquia sua, ita loquitur: Si q^o ita prepararet, atq. operare
tur Deus hominis voluntati, vt tantummodo legem suam atq. doctrinam libere eius adhiberet arbitrio,
nū vocatiōne illa alta, atq. secreta si eius aperet sensum, vt videm legi, atq. doctrinā accommodaret as
sensū, p̄culdub' eam legere, vel intelligere legendis, vel etiam exponere ac p̄dicare sufficeret, nō qd' op
esset orare etc. vbi Delagis dicenti sola p̄dicatiōne Dei preparare et operari in nobis voluntatem
opponit vocatiōnis alta, et secreta, qua Deus ita agit sensū, vt faciat nos p̄dicatiōni assensū p̄bere
et rōne huius vocatiōnis explicat illud ad philippenses v^o. Deus est qui operatur in vobis velle, quod per
pora intelligebat Delag. de externa p̄dicatiōne. et lib. 1. de p̄delsin^o c. 19 cē medium inquit:
Nec qd' credidimus, sed vt credamus vocamur, atq. illa vocatiōne, qua sine penitentia est id p̄ncipis agi
tur, et peragitur, vt credamus: et in fine: Deus igitur operatur in cordib' hūmānū vocatiōne illa

secundū propositū suū, de qua nullum Equū sum, ut non inamitor audiant euangelium
sed eo audito conuertantur. Cum igitur Aug. et iunior, et senior modū illū loquendi scripserit, fa-
ciam, ut faciat, de uocatione tantū intellexerit, ubi nam D. Dnicam sane applicatiōem vo-
luntati prater uocationē in Aug. inueniunt. Adde, quod doctrina illi gustu mi ad simpli-
citatē, ita commendat idem Aug. contra Pelag. in lib. de predest. n. Sanctoy. c. 4. et de bono per-
seuerantiy. c. 20. et 21. ut exilimet exalta doctrina de grā, antequā dicitur hgeris Pelagianus
se ibi tradidisse.

Ex quib; omnib; non solum confirmata manet nra sententia testimoniū Patrum et Augusti
sed etiam explicata loca omnia, quę D. Dnicam ex Aug. pro se afferbant. Cum n. Aug.
illis in locis inquit, Deū fauere in nobis, ut uelim; , plane intellexit ratione uocatis nris, quę
nos uemur ad bonum: ut ipsemet Aug. hacten; explicauit. quam explicatiōem eisdem etiā
in locis, quę pro se afferunt Dnicam palā adhibuit. Solum superest locus ille consuetudo ex Cuthi-
nidū. c. 32. ubi inquit Aug. Deum preparare uoluntate adiuuanda, et adiuuare preparata:
Ceterū ex illo loco talis applicatiō nre uoluntatis frustra colligitur, prater uocationē: quā prepara-
tione uoluntatis nre putat Aug. fieri per uocationē, ut ex testimoniū eplę 107. paulo ante
citato aperte constat. Dicitur autem Deus ratione uocatiōis preparare uoluntate nram, quā
eam in uocatione pręferit ab eterno, secundū infinitā suā scientiā: et hoc modo intelle-
xit preparatiō nre Aug. 1. de predest. l. 1. c. 2. et 10. et lib. 2. de bono perseuerantiy. c. 4.
et Fulgenti; lib. 1. ad Monimū. c. 8. tametsi Prægor lib. 2. de uocatiōe gentiū. c. 26.
aliis. q. circa finē intelligat de preparatiōe, quę uoluntas nra in tēpore per gram Dei
pręuenitur ut consentiat: quod non est opus ad aliam gram referre, quam ad gram uocati-
ōis, de qua dixit Aug. fauere in nobis ut consentiam; et faciam;.

Ultimo hęc nra sententia confirmari pot. auctorit. concilij Trid. sess. 6. c. 5. ubi exordiū
iustificatiōis in adultis summendū esse inquit a Deo gratiā pręuenienti. explicans autē quę
sūt hęc gratiā pręueniens subdit, hoc est ab eius uocatione, quę nullis eorū existenti; meriti;
uocantur. pro eodem q. aujrit Concil. gratiā pręuenientē et uocationē Dei frustra q. et aliq. uisio fi-
dam; additur applicatiō illa uoluntatis ad consentiendū. quid v. 1. Th. significare uoluerit locus alle-
gato pro Patrib; Dnicani; q. c. dicens. et hacten; de i. partē nre sententię.

Applicationem nostre uoluntatis eo modo, quo superius
posita est, necessariam non esse, neq; possibilem.

Caput Tertium

2° asserunt D. Societatis Iesū applicatiōem illam nre uoluntatis ad consentiendū eo modo,
quę superius posita est a D. Dnicani; et Greg. necessariam non esse ad commendanda gram Dei s. hę
relat; , immo neq; naturaliter esse possibilem. et quidem eam necessariam nō esse s. hęreticis, ma-
nifeste patet, ex testimonijs Aug. superius, allatis: ille n. ut gram Dei s. Pelagianos et semipelagianos
ubi; defendere, et initium nra iustificatiōis ex grā esse monstraret, nunquā suę applicati-
ōis mentiōem fecit, sed ubiq; ad s. cogitationis inspiratiōes, et uocationē recurrit, per quam in
nobis Deū iustificatiōem nram operari probauit. Deinde idē facile monstrari potest si prius

ostende

8
ostenderimus quod quos errores Aug. et alij eccl^e. Patres pro gratia Dei pugnaverunt disputarunt
autem i^mo Pelagius et Celestius coram discipulis, qui Pelagiam dicti sunt, quid de gra Dei, quo
homines iustificamur h^{ic} docebant. I^o posse homini soli natura visib^z aliq, vlla alia gra quam iure
ationis, predicationis, et precepti servare tota legem, iustificari, et in iustitia viv^z, ad morte persevera
re, et gloriam consequi. Ita constat ex epla 90. et 95. apud Aug^m. 105. 106. et 107. ex Concil. Milvian^o
cannoru q. et Africano re^o priora Bonifacii. cannone 79. Q^o dicebant gratiam quidem Deⁱ in
tenorem dari, sed eam tantu^m utilem esse ad faciend^z, et meli^z operanda, et prestandu^m, que diximus: non
autem esse necessarias ut ea simpliciter faciam^z. Hui^z erroris meminuit Aug. epla. 106. qui cum
Pelagij scriptis deprehendit, et ab^z post retractatione^m sudolam sui erroris, quam fecit in Concil. Pal^o
et d^o illum statuitur canon 5° Concilij Milvian^o. et canon. 20°. vlt^o Concilij Africani. Q^o di
cebant hanc gratiam secundu^m merita mea, hoc est ex proprijs visib^z nobis dari ad meli^z et faciend^z operan
du^m: ut colligitur ex locis citatis, praesertim ex epla illa 107. Deinde Aug.

Deinde Aug. eiusq^z discipuli rursus disputarunt de reliquis Pelagianis, qui vulgo dicuntur sempelagi
andi: sicutant Massilienses, quoru^m caput, et auct^o doctrin^z s^o Aug^m ex profusa sui Cassiani: ut constat ex eplis
Prosperi et Hilarij ad Aug^m, que sunt ante libru^m de predestin^o s^o I^o et ex epla i^o Calistini prim^o et ex Pro
pero in lib^o d^o collatione c. 1°: horu^m autem vna tenet erat propositio in ecclesia Dei factoru^m damnata
que taliterat: Labori sumens subiungitur gratia: et alia similia: Copnata^m m^o. i. ex proprijs visib^z
im^o sunt, nisi gra Dei adiuvetur, et promoveatur: Haec doctrina habetur in collatione i^o Cassi
ani: et lib. 12. de instaurat^o Canob^o, c. 11. 12. 13. et 14. eandem habet Faust^o Regioris. in lib^o de
gra et lib. arbit^o. eam et sic refert Leo Diacon^o in lib^o de incarnatione, et gra Dei m^o Iesu
Christi. c. 8. et d^o hoc editi sunt canones praecipui Concilij Arausicani secundi: Conson autem
sententia que in praedictis propositioⁿib^z conuincitur, haec erat. Nos pri^o copnari ex proprijs visib^z ali
quib^z bonis operib^z, ut deinde propter illa opera, tanquam propter im^ota gratia conferatur: noⁿ quidem
condigne (ut expresse notauit idem Cassian^o de instaurat^o Canob^o loci citatis), sed ex misericordia
Dei, vlt^o autem dicitur conuincitur, noⁿ autem dicitur, nisi exi^ontur, q^o
exi^ontur ex proprijs visib^z sine vlla gra etiam exi^ontante, esse m^o nobis aliqua im^ota ad gratiam Dei con
sequenda: dicitur tamen ea im^ontur m^o adiuvetur, q^o m^o Deinde De^o nos pro moueat, gratia seu
ad maiora opera priora quidem nullu^m erunt momenti. Q^o nos v^o sempelagian^o h^{ic} alia docuerunt, nos
factu^m noⁿ semper in ecclesia Dei aliam propositioⁿem esse damnata^m, qua^m praedictam.

Ex his v^o manifeste patet superuacua esse eiusmodi applicatioⁿes, quam Q^o D^o m^o defendunt
ut gratiam Dei commendent: et temere, et sine vll^o fundamento errori Pelagiani man^o sententia^m ab eis in
simulari. Dicant. n. ubi legimus in tali errore Pelagius aut Celestius, aut eos qui dicuntur de reliquijs
Pelagianis vngua fuisse? ex his. n. q^o recollimus manifeste patet nunquam d^o illis de hac applicatioⁿe dis
sentioⁿe aliqua in ecclesia fuisse: contra v^o ai^o P^o m^o societas dicant in lib^o m^o iustificatioⁿis summe
du^m esse a vocatione, qua^m Deus m^o nobis consentiente libero arbitrio conuincit operatur. et ita semper fieri
per singula opera gratia^m nosq^z in finem vis^z, ita semper fieri sufficienter et secundu^m doctrina^m catholica^m
ostendimus noⁿ vtilitate solam, sed necessitate gratia^m, non tantu^m ex parte predicationis, sed inter ne etiam m^o
rationis. Et haec vna nullu^m meretur, nullu^m ve im^ontur ex nobis conuincit, non solu^m contra Pelagium
Celestiu^m, sed et d^o reliquijs Pelagianis gratiam Dei egregie commendamus: porro si applicatioⁿes h^{ic} h^{ic}

ueniens inani determinatione necessaria erret nobis ad operandum, et sine illa in mandatis potestate, vocatum, cogitationem, atque inspirationem respondere, efficeretur proculdubio ut ois qui de facto vocatum non respondet, sufficiens auxiliu non habent. atque, edico in sua potestate non erret respondere, quia applicatio in illa careret hoc. n. nunquam sine effectu in nobis esse potest: quia igitur ratione deus illis exprobare posset in die iudicij, quod non responderint vocatum. cum dicere possint eam applicationem sibi non fuisse concessam, neque in ipsorum fuisse potestate, sicut quae nullo modo vocatori convenire poterant. Respondent tamen Patres dicitur in canoni deesse sufficiens auxiliu, quia si auxiliu priori qui bene doretur, non negaretur illi effici, eam applicatio. Ceteru responsu hoc cum sua doctrina manifeste pugnat: nam si applicatio e necessaria et sine illa non potest voluntas consentire, neque illa e in mandatis potest, sed a solo deo confertur, efficitur ut vocatum quocumque sufficiens non sit, ut ei pariter consentire: quomodo igitur si priori vocatione aut auxiliu recte utamur concedatur nobis applicatio, cum priori et vocationi et auxiliu sine applicatione consentire non possimus secundum Patres dicitur in canoni, sententia.

Propterea hanc applicationem nostrae voluntatis ad consensu non posse esse priore cooperatione et consensu nostrae voluntatis ut Patres dicitur in canoni defendunt, si probatur: Vel illa applicatio in nobis est habitus, aut qualitas aliqua quae non sit operatio voluntatis nostrae, vel est aliqua operatio nostrae voluntatis auctore autem esse deum aut qualitate, quae non sit operatio voluntatis nostrae, commutabilis est, et quia ad producendum consensu sufficit concursus dei cum alijs habitibus virtutibus, et ipsa nulla voluntatis, frustra quae propter habitus in se et acquisitos virtutibus, aliam praeviam qualitate constitutum; tum etiam quia ad commendandum gratiam dei. 2° Pelagius et reliquos Pelagianorum talis qualitas frustra ponitur: si autem applicatio illa ad consensu est operatio voluntatis nostrae, neque in aliquo priori secundu naturam, aut secundu rationem prius intelligi producta a deo, quae ab ipsa voluntate: talis enim operatio essentialiter debet esse vitalis et volitiva: vitalis autem operatio, et volitiva in suo conceptu formaliter essentialiter pendet a voluntate: multo igitur melius de societate post, 1° cogitatione in intellectu, et motu nondeliberata in voluntate ita ponunt libere consenti, in ea virtute gratis operantis et cooperantis auctore, bitio producta, ut ab utroque simul fiat, id, quod elegantius expressit Bernardus in opusculo de gratia et libero arbitrio loquens in de gratia ita scribit: ad hoc utriusque praevisionem, ut iam sibi demerere cooperetur, (sicut arbitrius) ita in quod ab utroque cepit est, pariter ab utroque profatur, ut mixtum, non sigillatim, simul quae vicissim, per singulos profatus operentur: non partim gratia, partim libere arbitrius, sed totum singula opere individuo peragant. dixerat autem Bernardus, in regulis. c. 2. in eo tanta nostrae praevisionem, quod seminet in nobis cogitatione, sentit quia iam deinceps opere quodam individuo, mixtum, et non sigillatim, gratiam a arbitrius, et arbitrius cum gratia cooperari, sicut in a opimo defendit.

Neque hae doctrina obstat quominus concedamus varios modos loquendi per causas pro positionibus, in hoc concursu dei, et cooperatione nostrae voluntatis: non ut illis significem quod deum prius aliquid operari in meo consensu, quam nos a eo cooperemur, neque nos prius quam deum aliquid efficit in consensu, sed ut denotemus diversu modum dependentis, operationis utriusque causae, a cooperatione alterius. hoc igitur sensu concedimus has propositiones: quia deus concurrat meum ad consensu, ego consentio: et rursus quia ego concurrat ad consensu, deus etiam meum cooperatur, in quo significamus mutua dependentiam utriusque cooperationis ad commune effectum: nos enim operari concursum

Dei tanquam primae causae, Deo etiam eget suo concursu tanquam secunda causa proxima et
modificante ad communem effectum, scilicet ad consensum nostrum

Applicationem illam in errorem inclinare contra Conciliorum
definitionem esse, et nra libertati adversari.

Capitulum quartum.

3° dicunt P.^{ri} Societatis Jesu applicationem illam, quae docent S.^{ci} Dnicam nram voluntatem de
terminari ad consensum, in errorem inclinare; contra conciliorum definitionem esse, et ea nram libertatem
omnino impediri: 1° v^o iuxta suam opinionem, quae dicit gratiam praevenientem, quae ex sola Deo procedit
consensum nostrum, et liberas cooperationes consistere in sola s.^{ci} cogitatione, et primo motu voluntatis, sub illa
optime conservata nram libertate, cui Dei gratia et operatione. Itaque applicatione illa nram impediri liber-
tatem ex ratione quae attulimus in fine primi capituli pro sententia Dnicorum, manifeste colligitur
eiusque P.^{ri} Dnicam abique aliqua nota assensum parientem cum Greg. Ariminensi sui applicationi voluntatem
nram resistere pure ratione conuicti glorie fatentur nram voluntatem tali motui Dei resistere noster-
re. 1° igitur P.^{ri} Dnicorum in errorem huiusmodi inclinare, constat quod vixdem omnino verborum
loquitur Caluini lib. 2. institutionum. c. 3. ubi ita scribit: molet Deus liberum arbitrium, non ut
multis seculis creditus est, ut nra sit electionis motum Dei aut obtemperari, aut refragari. Dnica
mi autem dicunt liberam nram non esse applicationem, et promotionem Dei nram arbitrium refragari.
qui more loquendi modus, propterea quod est Synecdochicalis sensu habere non potest. si de motione
Dei, quae ipsi vocant promotionem, quae videtur ma^{xi}ma determinatione, et cooperante libera intel-
ligatur.

Diinde hae sunt Dnicorum aduersaturae definitioni Conciliorum. 1° Concilium Senonense
celebratum anno 1528, sub Antonio a praebo Cardinali, et Archiepiscopo Senonensi. c. 15. expli-
cans qualis sit libertas nra, volens, et quo pacto cum auxiliis gratis, quae dixerat esse nobis necessaria,
comparando, dicit: Neg, tamen tanta gratis necessitas libero praedicat arbitrio, cuius
semper sit in promptu, nec momentu quidem praesentat, in quo Deus non sit ad Tollet et pulset:
cui si quis aperuerit ianuas, intrabit ad illum, et conabitur cum illo: nec domus, tale sit huiusmodi
inuentus Dei auxiliu, cui resisti non possit. Quo loco perspicue loquitur de auxiliis efficaci, cui de facto
conueniunt: tum quia loquitur de trahente, trahente autem, vel ipsi Dnicam fatentibus, est auxiliu
efficax: iuxta illud Iohannis 8. Nemo venit ad me, nisi Pater, qui mittit me, traxerit eum. tum
etiam, quia loquitur de homine, qui aperit Deo gubrantem, ad quem et Christi intrat, nonne per
consensum. Et paulo inferiori explicans naturam et modum sui trahentis, ita inquit: trahit qui
res Deus, sedm eius dorum currum, non vi, non vnco raptamur. Quid autem est obiecto appli-
catis illa, nisi quae in P.^{ri} Dnicam defendunt, nisi oncus quidam, quod ita nra approbatur
voluntas, ut post illam non currere, aut se sistere non possit. Tridentinum sess. 6. c. 5. ita loqui-
tur: declarat propterea ipsius iustificacionis exordiu in adultis, a Deo per Christum liberu praeueniente gratia
sua mendum esse, hoc est ab eius vocacione, quae nullis eorum existentibus meritis vocantur, ut qui per pec-
cata a Deo auersi erant, per eius excitante atque adiuuante gratiam, ad conuertendu se, ad suam ipso-
rum iustificacionem videm gratis libere assentiendo, et cooperando disponantur: ita ut tangente

Deo est hominis per spiritus sancti illuminatione, ne homo ipse nihil omnino agat inspiratione illum
recipiens, quippe qui illam et abijcere potest, l. ubi plane Concilium loquitur de gratia efficaci pro
uenienti, et excitanti, et non tantum assensu eadem gratia nos libere assentiendo cooperari, sed ita
illam recipere, ut eam abijcere possimus. Inicam autem ita dicunt nos excitari gratia efficaci, et
ad consensum applicari, et determinari, ut ei refragari non possimus: eorum igitur sententia plane ad-
versatur definitioni Concilij. Porro praedictam definitionem Concilij de fide esse, constat ex ultimis
verbis eiusdem sessionis. capite 26. habetur etiam in capitulo 4. eiusdem sessionis, d. 14.
reversis in eorum. et ne Dominicani sane suam sententiam ex Aug. falsis tueantur. audi-
ant verba Prosperi Aquitanici doctrinae Augustini studiosissimi lib. 2. de vocatione gentium c. 28.
alias. 9. ubi postquam multa de gratia praesumentem dixit, quem in cogitatione s. et fidei affectione
esse dixit, quem existimavit esse timorem Dei, qui aliquando nobis immittitur, ita inquit: Cum
ergo sui timor etiam per quendam vim magni timoris immittitur, non ibi ratio extinguitur, neque
intellectus auferatur, sed illa potius, quae mentem praesumebat caligo discutitur, ut voluntas de gra-
uita prius atque captiva recta efficiatur, et libera: et quibusdam misericorditer sic ait: qui pro venient
amore ducuntur: dilecti non sume et dilexerunt, quae sita sunt, et querunt, et quod voluit Deus velle
voluerunt: qui ad obediendum sibi ipsi velle sibi dedit, ut etiam a persecutoribus illam muta-
bilitate, quae potest nolle, non auferat: Quomodo pro Dominicani putant sententiam esse Aug.
ita Deum in nobis fauere velle, ut non possimus nolle, et a nobis auferat mutabilitate, quae possi-
mus, diuine motum refragari. Quod 2. Aug. lib. de bono persecutoribus c. 14. dicit per benefi-
cia Dei ardentissime liberari, quicumque liberantur, vel alijs in locis id ipsum asserat, atque euen-
tu praedestinationis infallibile esse dicat, nihil fauet Petri, Inicam: certitudo. n. et infalli-
bilitas euentus, non est idem, quod necessitas, neque talis potentia, ut oppositum fiat: ut. n. scite
docet. sicut Capreolus in 2. d. 40. q. 1. ar. 3. ad 2. m. 2. secundam conclusionem, certitudo
et infallibilitas, non referuntur ad res secundum se, sed ad intellectum, cui primo conuenit falli
aut certe esse. dicuntur pro praedestinati infallibiles a Deo, decreto per ipsum dona saluari,
quia scientia Dei de euentibus quantum contingentibus, et liberis certissima et infallibilis est
eo quod supponat iam euentum eorum libere futurum. ex quo nullo modo tali mutabilitate
et contingentibus, et libertate in arbitrio, inferri patebit. Hoc eodem sensu. 1. 15. allegat in primo
capite pro opinione Inicam dixit, dispositionem ad gratiam iustificalem, quatenus auxilijs speciali procedit
habere necessitate ad id, ad quod ordinatur a Deo, non quidem coactionis, sed infallibilitatis. ubi et
citat Aug. in lib. de praedest. c. 14. asserente per consilium Dei ardentissime liberari, quicumque liberantur
intelligit autem secundum liberos, qui 2. de bono persecutoribus c. 14. cuius testimonium supra alle-
gauimus.

Respondent P. Inicam, l. m. libere arbitrius libere excitatu gratia praesumentem libere moueri
quia cum perfectio, et plenus iudicium rationis, quo iudicat illud non esse bonum necessarium, mouetur, aliter
quam mouetur a summo bono in beatitudine. quapropter tamen ab eis, utlibet voluntas modo ita mouetur
ab illo pleno iudicio, ut potest non moueri, an non. si potest non moueri, pro potest abijcere inspira-
tionem, quod contra ipsos contendimus. Sino potest non moueri tunc ratione pleni iudicij, saluari potest
in eis spontaneum, quod solum postulat esse a principio intrinsecum in cognitione, non tamen liberum, quod

requiritur in differencialis in opposita parte. pari autē refert, quod intellectus videtur committere non esse necessarium, si voluntas non manet indifferens, ut dicitur libere manere. 10
Concilium non tantum dicit posse homines libere consentire, sed etiam ex eo libertate illa, probat, quia se-
est inspiratio ne abijcere, hoc est ei resistere. q̄ sentit in nobis esse libertate, non solum quia plenum est iudicium,
sed quia cum illo est indifferens voluntas, ut oppositum sequatur. Deinde respondunt P. D. Incani Conci-
lii Tridentini. loqui de auxiliis, quod antecedit inspirationibus, non solum de efficaci, aut inefficaci, sed de auxi-
lio in omnibus, prout commune est efficaci, et inefficaci: ita ut hoc quod est posse consentire dicatur re-
spectu efficacis, hoc autem quod est posse resistere, et vocationibus resistere dicatur solum respectu auxilij in-
efficacis. Atque in solutio plane claudit verba et sensus concilij: inquit. n. cap. illis. 5. neq̄ homo ipse
liber omnino agit inspirationibus illam recipiens, quippe qui illam et abijcere potest. Loquitur q̄ de ea
inspiracione que actu recipitur, de proinde de efficaci: cumq̄ dicat ita illa recipi a libero arbitrio, ut
illam abijcere possit, plane definit inspirationi efficaci praeiudicanti libere arbitrio resistere posse.
Praeterea hoc quod libertas in voluntate, quando actu consentit, ad hoc solum reduitur, ut Deus possit gratias
~~gratias et applicare et non recipere~~ ^{carere} quod est absurdum. Deinde respondunt definitionibus quidem concilij intelligi tantum
de auxiliis efficaci, cui homo consentit, et libere arbitrio, ex requiruntur consideratione, libere esse ad consentiendum, et non
consentiendum, quod ipse vocant in sensu diuino, ad consentiendum quidem si eo auxiliis efficaci praeiudicatur: ad non
consentiendum autem, si nullo auxiliis efficaci praeiudicatur, vel efficacior ad contrarium a Deo applicatur. Ceterum
liberum arbitrium prout talia auxiliis efficaci praeiudicatum est (quod ipse vocant in sensu composito) libere non esse,
ut tale auxiliium efficax abijcere possit, et non respondere. Verum praeterea, quod ex hac eorum doctrina nihil
libertatis tolli manifeste inferri ostendemus, praedictorum interpretatio verborum, et sensus concilij omnino aduer-
satur: cum. n. dicit homines ita respondere inspirationibus, ut illam abijcere possit, plane excludit ad huc prae-
paratum auxiliis efficaci praeiudicanti libere esse, ut ei resistere valeat: nullus autem dicit potest idcirco nos
libere inspirationi, et praeiudicanti gratia consentire, quia possumus illam abijcere hoc sensu, ut impedire
ei opponamus, quo impediamus applicacionibus, qua a Deo applicamur: nullus inquam id dicere potest, quia
cum applicatio sit solum Dei praeiudicantis omnem humanam sollicitudinem, non potest ulla modo ex nobis pendere, aliter
ex nobis erit imitatio primae gratiae et inspirationis, quod est dogma Masubensium.

Postremo huius applicacione, quam P. D. Incani defendunt, nihil libertate omnino tolli quousque
dabit. 1. autem supponendum est inter hereticos quosdam libertate in arbitrio ita negasse, ut necessi-
tate simpliciter hoc est nulla suppositioe facta in operibus in arbitrio encederent: sicut sensus Ma-
nicus, et postea Joannes Wicleff: quosdam autē solum docuisse necessitate in humanis operibus, et arbit-
rij libertate ex suppositione ordinationis et voluntatis Dei: sicut docuerunt heretici in huiusmodi. nam
quousque aliqui dicant ex necessitate absolute moueri voluntate a feuitate interioris, ad opera tamen ex-
terna negare videntur libertate ex sola Dei ordinatione. Vnde Lutherus ut refert Dissertis articulo. 36.
inquit: fallitiosos miseros homines rerum humanarum inconstancia, seu ut vocant, contingencia, oculis
non sunt solutus moriunt in res ipsas, operas, rerum, neq̄ aliquando eluant in conspectu Dei, ut res supra
res in Deo cognoscerent, nobis in ad informam sperantibus, res apparent arbitrarie a fortuitis, sed ad super
na sperantibus, omnia sunt necessaria, quia non sicut nos, sed sicut ille vult, ita viuimus, facimus, pa-
ramur omnia et omnia. et sane uno aut altero modo negare libertate in nostris operibus, sicut illud
tatur necessitate simpliciter nulla facta suppositioe, sicut talis sit suppositio, que omnino pugnat cum

cum libertate arbitrij, significat. Et: utroq; n. modo libera mult' animi arbitrij, nec esset de solo titulo, imo
titulo sine re, diceretur n. libera, cum re vera non maneret, neq; unquam fuisset, sed etiam solum esset, si
suppositio tolleretur: quod etiam damnatib' videtur in concilio Trid. sess. 6. can. 5. §.

Deinde supponenda est doctrina Anselmi libro de concordia liberi arbitrij, et predestinationis, c. 1.
qui ut ostendat, quæ sit necessitas, quæ opponatur libertati nre, distinguit duplicem necessitatem: nam vo-
cat precedentem, alteram autem consequentem: precedentem vocat, quæ antecedit effectui, et oritur ex ipsa
causa, quæ necessitate dicitur, utas solentur, ignis califacit etc. et sane inquit nullo modo conveni-
re operib' liberi arbitrij, et omnino pugnare cum libertate, et ipsa e' studio tollere: consequentem v' ne-
cessitatem dicit esse, quæ nascitur ex ipso effectuposito iam, aut ponendo re ipsa: quæ necessitate dicitur
sumi, quando est futurum, necessarium est futurum, sicut dicitur, necessario dicitur, et sane necessitatem
inquit reperiri in humanis operib', neq; ulomodo pugnare cum nra libertate. imò mirificè conciliare
cub' ea, quia necessitas illa consequitur potius effectui, et proinde potius effectui, quæ est ex nra
libertate, et nra etiam libertas prior est illa necessitate. quare neq; ab ea necessitate, quæ posterior est
nra libertas, quæ antecedit e' di potest.

Sane v' clarissime ostendam, ex sententia Dnecanoy plane sequi nram libertatem in quolibet opere
gratis e' di, et omnino tolli: ipsi n. plane fatentur applicationes illam priorē esse nro consensu et co-
operatione, dūndē ingenue fatentur ei nō posse nram voluntatem resistere, sed ab ea necessari' moveri:
ex suppositione q' applicationis hoc modo inferitur necessitas nris operib', atqui necessitas hęc proveniens
ex applicatione est precedens, quia procedit ex causa, q' ex sententia Anselmi potestatem necessitatem
applicationis tollitur nra libertas: id quod ratio etiam naturalis manifeste demonstrat: nam si suppo-
sitiō applicationis non est in nra potestate, sed ab extrinseco omnino advenit, et illa nobis affert necessita-
tem, cui prorsus possumus resistere, non possumus assignare quando voluntas nra de facto libera relinqua-
tur, ut possit operari, et nō operari, sed sola libertas in ea potest considerari, quod voluntas ex se, potest
operari, et nō operari si applicatio ipsa nō procederet: quare nullam de facto in nobis relinquimus
libertatem in operib' gratis, vel certe totam libertatem ad hoc reducere debemus, ut deus possit, applicare et
nō applicare nram voluntatem quod nō min' absurdū est. Hac ratione probatū manet ex sententia Patris
Dnecanoy liberū mult' arbitrij ex suppositione alique esse titulum sine re, quamvis simpliciter ex se
sideratū revera liberū esset. §.

Caeterum ostendam, etiam simpliciter et ex natura rei nram liberū arbitrij titulum esse min' re.
ex sententia Dnecanoy: nam ipsi docent sane applicationem ad operandum nō solum in operib' gratis
necessariā esse, sed etiam in omnib' operib' nature, et voluntatis nre: impossibile autem est aliquam
causā se se liberā esse, et ab intrinseco habere indifferentē virtutē ad agendum, si sponte natura nequa
rō postulat applicationem primæ causæ, per quā eius indifferentia omnino impediatur, cum hęc appli-
catio eius libertati omnino repugnet, quare si sane applicationem postulat, non aliter se habet quā
potentia quædam passiva indifferens, ut ad hoc, vel ad illud moveatur. §.

Præterea nram rationis et doctrinam Anselmi ante exponens Thomas Waldensis, tomo primo
doctrinalis fidei antiquæ lib. 1. c. 25. contra graves Theologos sui temporis, qui concedebant opera nra
necessitate precedente fieri, sicut modo concedunt Dnecani, ita coniect: Necessitas q' precedens nō
compatitur arbitrij libertati, et ideo ipsa nō convenit humanis affectib'. particulare q' ut nisi vide

Waldens.

tunc quidam magni viri necessitate ista ponunt in humanis operibus, etiam et quod fluit voluntas. Sed
 maxime cum antiquis lectionibus. Partibus nihil committimus regere quod ad conuincitur. et illud quod
 adducunt cor regis in manu Domini, et quocumque voluerit inclinabit illud, ipse textus exponit se intelligi
 de necessitate tractationis vel inclinationis, non autem de necessitate illa, que procedit secundum Basilem.
 Addit etiam e. d. S. Thomam similem necessitate non docere sed et falso impartita fuisse. forsitan cor regis
 aliqui Thomam sicut etiam et mo, Doctorem s. in hunc sensum interpretabantur: sed ab hac falsa interpre-
 tatione Thomas Vueldensis ipse vindicare contendit. Denique ostendit idem Vueldensis errorem esse con-
 siderare necessitate absolute in humanis actionibus, et necessitate respectu momenti ex causa extrinseca preue-
 nienti, que vocatur ex supposita ne preuenienti. idem docuit Corduba lib. i. questionarij. q. 11. dubio 10.
 post responsionem s. cum contendit non constare cum nostra libertate necessitate in sensu composito, si illa
 procedit ex aliquo antecedenti, quod non est in nostra potestate, bene in necessitate committitur, et consequenter
 et ideo putat necessitates esse conuenire in fluxu, et motu in actuali Dei, que parita non parum non conueni-
 re, simul esse cum nostra operatione. Sicut etiam sequitur id, quod Damasc. scribit lib. 2. de fide c. 11. in his
 verbis: Illud scire in tergo. Dum omnia quidem preseruare, sed non omnia predefinire: preseruare etiam,
 que in nostra potestate atque arbitrio sita sunt, et non ita ea predefinire. Subiungit deinde rationes, neque in virtutibus
 admitti vult, neci rursus virtutibus vim afferre. et lib. 2. Alamiobios non longe a fine ita inquit: Quae
 cum ita sint, Deus ea, que voluntarii a nobis futura sunt, hoc est ea que in potestate nostra sita sunt, minime
 vel virtutibus ac virtutibus preueniens, ea demum predefinire, que in arbitrio nostra minime consistunt. nam uenit
 gat Damasc. Dum predefinire opera nostra veritatis ac virtutibus, particula, pre, non denotat antecedenti dura-
 tionis, si enim non negaret Damasc. Deum omnia ab aeterno predefinire, et velle antequam fiant, quod ipse
 postea fuit in ipso, sed negat predefinitionem in operibus in particulari, que ita procedat cooperationem
 nostri arbitrij, ut nulla habita ratione illis, Deus ex se ipso hoc et illud opus in particulari predefiniat. quod
 si Deus in ipso applicaret omnes liberos arbitrij ad conueniendum, ut P. d. in camidofundunt, predefiniret Deus
 opera nostra in particulari, in sensu expedito, quod negat Damasc. ac primum vim et necessitate afferret
 bonis operibus, quod est absurdum: hinc in ratione probat Damasc. veritate dicit Deus non predefinire opera virtutibus
 quia non afferret vim operibus virtutibus, quasi colligeret hoc pacto, si predefiniret, cohereret nos ad opera virtutibus, sed
 non cogit quod non predefiniret.

Sed dicit P. Dnicam Sancti Thomae i. p. q. 19. ar. 1. ad 1. alio modo interpretari hunc locum
 Damasceni. verum ego quidem fateor S. Thomam aliam adhibuisse explanationem huius testimonij, que verum et
 commodatior sit verbis Damasceni, an non, aliorum est iudicium. Ceterum interpretans S. Th. Dnicam
 opinionem predefinire omnia dicitur: inquit in Damasceni negare predefinitionem in operibus, hoc est in particulari
 vel necessitate, sicut quod Deus predefinitione sua nulla nobis imponere necessitate, sed liberos reliquit se et
 P. Dnicam ita dicitur predefinire nostra opera in applicatione illa, ut ex necessitate sequatur consensus:
 fatentur in tali applicatione nostram voluntatem velle non posse: cumque illa applicatio in nostra potestate ex eorum
 sententia non sit, efficiatur per ea necessitas nobis imponatur omnino procedens in eam libertate, quam glorie
 infunditur Sancti Thomae locus citato. Adde etiam Hieronymum Bonifacium in principio in principio, de sic ait:
 Ergo quia liberi arbitrij essentiam naturam fuit omnium Dominus, ipse quidem, que sua sunt omnia pro sua mi-
 sericordia semper exhibet, et sciens abscondita in profundo mentis et aera, bonorum, concubis, conuictis, motus
 malos reprimere, et necessitate vix non imponit, sed congruis remedijs appositis totam in agnoscens sententia

fieri esse permittit. Cuiusmodi dicit Crisostomus Ippolitum reddidit, per quos placuit intelligi omne quod ex illo
 Deo est, et ad gratiam praeuenientem pertinet, reliquam libere nobis relinquit, sequitur nihil praeuenire man-
 libertate voluntate, cui non possumus resistere: alioquin libertati nostrae non personiteretur id, quod dicitur sequi-
 tur. et Homilia. 22. in Genesim, ut ostendat merito haeres puniri, et praemia recipere, quae alibi fi-
 eri non possent nisi in libertate nostra esset virtus, aut virtus amplius, ita scribit. Verum quia in nostra volu-
tate tantum post gratiam Dei relictum est, ideo peccantibus supplicia proposita sunt, et bono operantibus, mercedis
et praemia. Quibus verbis non negat Crisostomus gratiam cooperationi, nec sui arbitrii tribuit consenti-
 hunc enim quis audeat de Crisostomo vilo modo suspicari; sed ostendit in quo sit nostra libertas, cum tamen
 gratiam gratia praeuenientem, quae ex solo Deo dicitur esse videlicet merito, ut ad hanc post gratiam praeuenientem nobis
 libere sit sequi virtute, aut virtute. P. igitur Vincam contra Crisostomum docuit post gratiam efficere, quae
 dicuntur esse praeuenientem, et ex solo Deo liberum naturae non sequi parati, aut virtute, sed necessariis virtute
 amplius, et Hieronymus, l. 2. c. 49. in principio huiusmodi dicitur, ut libere arbitrii membraur. De
 n. necesse est, et minus credere: nec statim si nos non credimus, impossibilem Deum esse, sed potentiam suam in
 arbitrio distinguit, ut iuste voluntas praemium consequatur: ex quibus nihil derogari diuinae omnipotentiae
 si Deus nobis liberum relinquit post suam gratiam praeuenientem quae melius consentit aut refugit merito
 igitur dicit Alphonsus de Castro d. 2. q. 2. verbo, gratia, h. 2. c. 1. in quinta concl. quam catholicam
 vocat, nam libertatem in eo esse, ut postquam Deus voluntate nostram extrinsecus ad hunc, Deo consentit, et
 mouenti consentire, et dissentire possit

Explicatur doctrina Patrum Societatis et satisfit obiectionibus. Cap. quintus.

Contra v. si man. sententiam reuocari explicet non solum Pelagius et semipelagius gratiam dei meri-
 ficam commendabit, verum etiam s. Lutherus, Caluinus, et alii huiusmodi nostri huiusmodi libertate nostra arbitrii
 facile defendet. dicimus enim Deum infinita sua scientia non solum praesentis quod tempore absolute futurum sit, et
 et quod manu arbitrii operabitur, sed etiam eadem infallibili intelligentia cognoscere, quod futurum erit,
 si haec, aut illa cogitatione praeueniretur, quae scientiam patrum supponit Aug. disputans s. Pelagianos
 et semipelagos praesentibus. i. ad simplicianum. c. 2. et lib. de praedestinatione. c. 2. et de bono persuasum
 n. Sicut igitur sua scientia Deus praedecernit haec et illa cogitatione manu arbitrii in tempore praeuenire, et
 vocare, ita ut quosdam praeueniat ea cogitatione, quae pro infinita sua scientia nouit conueniens, et sine
 incepti gratia eorum preparatis. videns autem manus arbitrii tali cogitatione praeuenit ad consenti-
 aut gratia Dei quae praeuenit est inclinare, et conuenit Dei ad ipsam conuenit exposcere, decernit simul
 ad ipso cooperari. quae pariter decreto in eternitate et conuenit in tempore, non potest nostra voluntas non pe-
 rari, ac proinde ea suppositione facta necessariis dicitur operari: quia tamen huiusmodi necessitas non est praedicta
 sed consequens aut committens, qualis est illa, quae dicimus, omne quod est quando est necesse est esse, in
 nullo processu huiusmodi libertas, ut supra ex doctrina Antelmi notauimus.

Ex hac est doctrina fuit sita diuinae rationis philosophia Patrum Vincam, quae i. e. in fine ad hunc
 et ex huiusmodi quid dicitur. c. praedicti. quantum enim Deus sit prima causa omnium effectuum, a qua omnes causae
 secundae, multae dependet, quia tamen consentis nostrae voluntatis operatio vitalis et libera est, non potest illi

8

gi aliquid factu a deo in consensu meo volunt, quod etiam non fiat a nobis, non videtur, sed mixtum, ut dicit Bernardus. et non latius supra ostendimus. Ad duas vero rationes theologicas paulo inferius dicemus.

Ut tamen nostra sententia melius explicata et confirmata maneat, duo obiter notanda sunt, antiquae oblationes aliquas diluamus. In Deum infinita sua potentia non solum certo et infallibiliter cognoscere omnia nostra opera, quae absolute futura sunt, non etiam ea, quae futura erunt, si veli, aut tali cogitatione voluntas nostra a Deo preparatur. Id vero auctoritate et ratione facile monstrari potest. i. auctoritate; nam 1. regum c. 23. consuluit David Dominum dicens, Si tradent me viri Goliath in manus meas (scilicet Saulis) et se descendet Saul, et respondit Dominus descendet. et Luc. 10. De tibi Corodaim, et tibi Betsaida, quia si in Tyro et Sidone facte fuissent virtutes, quae factae sunt in vobis, olim in civitatibus, et civitate sedentes perterritorunt. neque obstat quod Matt. 23. eadem sententia habeatur addita tamen particula forte, ex quo nonnulli putant predictio non illam fuisse tantum coniecturam quaedam more humano excessivam; hoc non minus praestitum propter manifestum absurdum, quod continet, ad Deum tribuit cognitionem sui ex coniecturis, vim ipsius particulae non expressit: iuxta communem vero Patrum interpretationem illa particula non denotat incertitudinem predictionis, sed arbitrii libertatem, ex qua aliquid futurum erit, sicut docet Hieronymus in illud Hieronim. 26. capite, in illa verba: noli subtrahere verbum, si forte audiant, et mihi illud Betsaida 2. dicit ad cor. et Aug. in illud Psalmi 2. ne quando nascatur, et alij: imo Hieronymus indecorum putat particulae hinc ad Dei manifestate praesentibus, et predictante refert.

Praeterea si aliquis dicat responsi Dei futurum sub coniectura in hunc sensum, ut Dominus explicaverit id, quod humana prudentia coniectura probabiliter videbatur, facile conutrum poterit: nam cum David consuluit Dominum, non postulavit solum prudentis hominis coniecturam, habebat enim apud se prudentissimos homines, sed certum Dei responsum desideravit. Deinde cum scribitur redarguit duritiam Betsaida et Corodaim ex eo, quod Sydoniorum convincere eos contendit non ex coniectura, hoc enim frustra esset inopertis, sed ex eo quod arctissime noverat. Deinde omissis testimoniis Patrum, quae in confirmatis non adduci possunt, sufficit notis unius Aug. auctoritas, qui in hac de praesentia et praedestinatione materia instat omnium nobis hinc debet. in lib. igitur vi. ad simplicianum. si velle (scilicet Deum) etiam ipsorum miserari, forte ita vocare quomodo illis aptum esset ut morerentur, et intelligerent, et sequerentur: si velle Deum quomodo posset eos miserari peculiari vocatione praedestinati, sub concessio, si autem scire non poterat, nisi certo etiam sciret vellem esse, cuius arbitrium eorum de facto esset consenturum, ratione cuius rationis passim Aug. docet Deum peculiarem curam habuisse praedestinatorum, non solum in ipso consueti fuerit gratiae cooperantis donatione, sed etiam in preparatione gratiae praesentis, quae non solum peculiari curae Dei tribuitur, nisi ex praesentia conditionali, quae praescribatur congrua futura arbitrio, postquam iniretur, et donaretur. Nec quicquam obstat, quod Aug. de hac praesentia docet lib. de praedest. c. 10. et c. 11. illud Sapientiae 4. Daquies est, ne malitia mutaret intellectum eius etc. dictum enim secundum genitula sui generis, non secundum praesentia Dei, qui hoc praesentit quod futurum erit, non quod futurum non erit: ubi negare videtur Deum servasse illum puerum peccaturum sub conditione, hoc inquit nihil obstat, quod ibi solum Aug. contendit excludere merita aliqua in infantibus, ob quae fuerint reprobati, merita inquit absolute futura, non sub conditione, nam si aliqua merita deberent esse causa reprobationis, non deberent esse futura sub conditione sed absolute futura ut manifestum est, quare nunquam dicit Aug. Deum non servasse puerum illum peccaturum, si in tentatione mansisset, sed non servasse peccaturum cum, qui in tentatione non erat mansurus: quibus verbis

soli negavit scientias peccati absolute futuri.

Donum ratio cuius sententia est manifesta: nam cum in proposito nobis de futuro subconditione non minus sic veritas sub conditione, quam in absoluto absolute, et omni veritas hoc ipso intelligibilis sit, efficitur ut ab intellectu infinito qualem est deus, qui omni amplexum veritatis nequaquam modo falli potest certo et infallibiliter cognoscatur.

Deinde notandum est P.^o Societatis Iesu Provinciae Castellae, et Patrem Ludovicum Medina docentes cum equali gratia, aut auxilio unum interdum converti, alium autem non converti, noluisse omnino negare in eo qui respondet vocacionem quae vocatur esse maiorem gratiam praeveniente, secundum veram et propriam rationem gratiae, et minorem in eo, qui non respondet, sed solum excludere videri eam gratiam inaequalitatem, quam P.^o Divinae communiuntur, appellationi mimiti, quae procedat ipsam determinat nonis, et cui voluntas ipsa resistere nequeat. Ceterum vocacionem illam, quae praevenit illi qui respondet per singulas occasiones esse peculiarem, et esse gratiam, quamlibet, quae praevenit eum, qui non respondet ingenue fatentur, eamque esse sententiam Augustini concedunt, nequaquam infirmari iure potest: ratio vero maiorem gratiam, ex ipsa natura doni et rationis sui est: nomina, donum, et gratia, nota sunt, non absoluta, donantur enim: non, quae datur, et cum ordine ad eum, qui donat, et ad eum, cui donatur: ex parte vero donantis duo postulatur, et quod datur sine meritis, et quod datur sponte et scienter; nam si aliquis aut minus, aut ignorans aliquid daret, non diceretur donare: quare qui rem preciosa dat, exultans videtur esse, non datur multum, sed parum donare. Ex parte vero, cui sit donatio multum refert occasio, et congruitas rei, quae donatur: ut si datur epore opportuna, quando alicuius erit effectus, et ex hac parte crescere potest id, quod datur, in ratione doni, etiam si non crescat in ratione rei. eodem igitur modo sicut aliter cogitationes, quibus duo praeveniant in genere cogitationis erunt equalis, hoc est equalis intensio, et circa idem omnino obiectum, si tamen altera illarum, quae uni conceditur, ita arbitrio, et voluntati illius congrua, ut in illo effectus Sabiura, alteri vero non ita contempnenda, quia in hoc multis et variis cogitationibus retardatur, et impeditur, quominus voluntate de facto moveret, in altero vero non impeditur, sed expedita relinquitur, ut de facto delibet et attraheret libere voluntate, profecto sciens deus hanc vocacionem suam arbitrio suo assignare, ut eam non recipere illam vero alteri non congrua, maiorem suae praestare gratiam, et magis donum, quod illi. Deoque peculiari gratiarum actus debentur ab eo, qui congrua illa vocacione praevenit, et ex quae ratione confirmatur id quod de scientia conditionali dicebamus, nam si deus non sciret certo, quoniam vocatio uni congrua, et quae non esset ei congrua, ignoratis certe praeveniret nisi sua vocacione, nesciens cui magis congrua vocacionem conferret, ac proinde non magis uni, quam alteri donare diceretur in praevenientis gratiae distributione, vel recurrendum esset ad peculiarem illam applicationem, quae Patres Divinae asserere moluerunt, ut inaequali gratiam assignent, quae quam sit periculosa satis supra dictum est ostensum est.

Hanc igitur gratiae praevenientis inaequalitatem, quae in genere gratiae simpliciter inaequalitas dicenda est, non negant P.^o Societatis Iesu Provinciae Castellae, sed illam inaequalitatem ex parte applicationis de medio tollere contendunt. Porro etiam si dicant equalitatem cogitationis in ratione cogitationis posse esse in eo, qui respondet, et in eo qui non respondet, non propterea deum esse equalitatem gratiam in genere gratiae et doni: nequaquam negant in eo, qui respondet esse congruam ad

9

arbitrio nro, et arbitrio nro ei contempnere semotis impedimentis contrariarum cogitationum que ipsam possunt retardare, ratione vero sui congruitatis et contempnitionis concedunt vocatio nro eorum qui respondent merito vocari ab Aug^o varijs in locis alia ferentem, et secunda proposita. Porro non negabunt ratione sui peculiaris domi, quo proueniat ille, qui respondet notodixisse Aug^m in pla eos ante mediu^m cui vna credat, alij no credat etiam si idem audiant, et idem videant miracula, alacritudine esse videntes Dei. et in libro de predestin^e s. 2. c. 6. ideo vnus respondere alij non, quia vnus volentes preparatur a Domi no, idq; venit ex misericordia: aliorum non preparatur, quod venit ex iudicio, et similia que docet assignari differentias, misericum, qui respondet, et eum, qui non respondet.

Atq; sine etiam soluitur quedam alia ratio Patrum Dmicanorum, qui idem illam applicatione excogitarunt, vt aliqua iniquitate, quam passim Aug. aperte indicat ex parte gratie prouenientis assignarent: non enim necesse est eam constitui ratione applicationis, sed in ipsa vocatio ne ratione congruitatis, et contempnitionis vt explicatu est. ratio ne cuius testimonia etiam scriptura, quibus significatur peculiaris Deidura, et tractio in predestinatis, et in eis, qui respondent facile intelliguntur. Hinc etiam dissoluntur rationes due theologice, que in capite 2. pro sententia P. Dmicanorum allate sunt. Neq; n. ex ma sententia sequitur absurdum, quod prior inferebat, nempe equaliter esse gratia prouenientem in reprobis, et predestinatis, et in his, qui respondent, et qui non respondent vocatio: hoc ignorabile absurdum no sequitur, quia non admissa applicatione illa, adue in ipsa vocatio ne assignata est a nobis iniquitas gratie prouenientis in genere gratie, etiam si cogitationes prouenientes ad locum inclinantes equaliter secundum substantias aliquando essent. Neque sequitur aliud absurdum quod posterior ratio colligebat nempe no assignata iniquitate illa ex parte applicationis, cum qui respondet se ipse discernere ab eo qui no respondet, quia solo d. consensu, aut discernu, quatenus est ex sola voluntate iniquales esse videntur q^o absurdum hoc nulla ratione sequitur. Prima qui iam conuincunt P. Societatis maiorem gratiam prouenientem ex parte eius, qui respondet, ad prouidende iam vna ab alio sola gratia prouenientia dicerentur videtur. Deinde quia ita P. Societatis tribuunt libere arbitrio consensu, vt dicant simul a gratia ipse adiuari, imo et gratia prouenientis causas consensu esse, ergo non dicunt homini per sola arbitriab in ipso consensu se ipse ab alio discernere, aut aliquid habere, quod no accepit. Aug. n. lib. de spu et littera. c. 27. parum a principio ita scribit: nemo habet in fortitate quid ei venit in mente, sed consentire vel dissentire propriis voluntatis est. et paulo infra: consentire autem vocatio ni Dei, vel ab eo dissentire, sicut dixit propriis voluntatis est que res non solu non infirmat quod dictu est, quid n. habet, quod non accepit, verum etiam confirmat: accipere quippe et habere am mentis no potest, de quibus hoc audit nri consentiendo, ac per hoc quid habet, et quid accipiat Dei est, accipere autem et habere, vna accipientis, et habentis est. Habere me cu eo loco quod n. Pauli, quis n. ediscarnit etc. contendit sedis ma exortu inter Corinthios reprehendere: alij n. dicebant se esse discipulos aposto, alij autem Pauli etc. ostendit igitur nulli eorum in homine preceptore esse gloriandu, quasi virtute illis ab alio fuerit dicerent, aut vera hoc domi dicitur. Apostoli autem tantu fuerint ministri, sed non dederunt incrementu: ex quo loco arguit Aug. libro de predestin^e s. 2. c. 7. et 8. et ostendit nulli etiam in proprijs suis viribus gloriandu esse, quasi ipse se ab alijs dicerent, propter quod ipse potius qua alijs ad gratia sunt electi, excludit igitur in istis ex nobis primis gratie, quod nec Petros Societatis concedunt.

Possit tandem aliquis nobis obijcere pro P. Dmicanis verba Aug^o sed libro 1. ad simpliciter

¶ 1. circa mediū: ubi cum dixisset veredictū nō posse non esse misericordiam Dei, sed cautionem hominis, reddidit rationes. Sui verbi: Quoniam nō potest effectus misericordiae Dei esse in hominis potestate, ut frustra illi miseretur si homo nolit. sonat igitur non posse hominē frustrari misericordiam Dei effectū suo. Sed an teque ipsi respondeam, dicent nobis quomodo verū sit id quod paulus ante ipse Aug. dicitur Sui verbi: Ad illū autem vocatū quidem pervenit, sed quia talis fuit quā moveri non potuit, ne eam capere aptus esset, vocatū quidem dicitur ponitur, sed non clauditur. certe Aug. non dicitur vocatū, sed qui nō respondit sufficienter non esse, et tamen dicit eos tali vocatū respondere non potuisse, quod duo ne contradictionibus inveniunt, si debet applicari, ut vocatū communis, quae non est congrua, et peculiaris misericordia, sit non congrua, ne peculiaris, ratione scientiae conditionalis, cui quae confortatur, ac proinde ea scientia supposita recte dicatur non posse hominē consentire, hae tamen impossibilitates consequens est quae sequitur rem ipsam futuram, quae dicitur impossibile est futurū nō fore. potentia tamen antecedenti rem futuram, hoc est considerata ex se vocatū illa talis sit, cui possit homo libere consentire: eodem igitur sensu dicit non esse in hominis potestate Deū frustra miserari illū, hoc est Deū nō praevenire ipsū congrua vocatū, quam novit effectū salutis: hae est. n. i. Dei misericordia: supposita vero scientia cui quae donatur talis vocatū, et ratione cuius congrua dicitur et peculiaris misericordia, nō potest homo eam imitari faure nō consentiendo, quia si consentiret est hae suppositione facta, nō potest nō consentire, sed impossibilitas hae consequens est quae nō pugnat cū libertate nra. propterea Aug. subiungit hanc, si vellet etiam ipsos miserari posset ita vocare, quomodo illi apti essent ut miserentur et intelligerent et sequerentur. Vtq; ratione scientiae quae novit, quae vocatū huius, et quae illi arbitrii congrua esset: ideo igitur inquit nomine posse frustrare Dei misericordiam ne effectū habeat, quia Deo optime novit, quae via arbitriū movendū sit, ut consentiat et sequatur.

An Deus ita premoveat, et praedeterminet efficaciter voluntatem hominis ad actum peccati secundum entitatem, ut ei resistere non possit.

Sententia Patrum Tricitanorum affirmat. Cap. i.^m

¶ Argunt ad huc P. Tricitanos et non solum docent motum, et gratiam Dei ita applicari et determinari munus arbitriū ad consentiendum, ut resistere non possit, verum etiam asserunt in omni peccato hanc applicationem ex solo Deo ad opus ipsam peccati secundum substantiam priorem esse nō consenti, et nō arbitriū ita necessariū ab ea praedeterminari et impelli ad ipsius opus secundum substantiam, ut tali applicationi precedenti resistere nō possit. addunt autem hanc applicationem ex sola Dei voluntate praesentis fuisse nulla saluta ratione consentis, et cooperationis nrae.

In qua quidem sententia nulli ex scholasticis scriptoribus habent, quem imitentur: nam Greg. Ariminiensis qui existimavit ad opera gratiae necessariū esse applicationem priorem, propter loca scripturae, et Aug. quibus dicitur Deū dicitur faure ut in preceptis suis ambulemus, in operibus peccati ex parte dicit nullam huiusmodi applicationem praedecere, quae prior sit nro consentu et cooperatione. Sane opinionem ea ratione communem probant, quae superiori questione c. i. adduximus, quia efficacitas et virtus primae causae prior est in sua operatione quam efficacitas secundae, atq; ita natura sua prius movet omnes secundas causas ad operandū, quam secunda causa cooperetur. quare necesse est, ut ita ex se ipso moveat arbitriū nro, non saluta ratione determinata

Sententia Patrum Societatis Iesu. Caput 2^m.

14

1^a v^o Patres Societatis Iesu asserunt ex sua applicacione et motione precedenti ad opus peccati se eundem substantias multa abundantia aduui, ac proinde motione actualis Dei nunquam nobis adhiberi ad substantias atq; peccati, nisi habita ratione cooperacionis n^{ost}re: ut inferis explicabimus.

Primum igitur absurdum precedentis sententiae est, quod Patres Iudicem eodem modo videntur de motione ad peccatum sentire, sicut Sacerdotes in t^{em}pore, qui dicunt liberos arbitrios a Deo impelli ad opus peccati: nam quamuis Patres Iudicem dicant Deum non esse auctorem peccati, quia non est auctorem deformitatis, quae est in peccato, in quo a sententia Lutheri, et aliorum Sacerdotum diradant, loquuntur autem sicut Buringlii, Caluini, et Beba, qui non audent asserere Deum esse auctorem peccati et deformitatis, asserunt tamen non solum opera peccati a Deo in t^{em}pore fieri, sed etiam abster no fuisse deformita ut, siorent, no pro quacumque determinatione voluntatis humanae, ac proinde motus liberos arbitrios a Deo inclinari, impelli, et cogi ad huiusmodi opera. Addunt etiam Deum imperare Satanae, ut homines ad peccandum inducat, ac v^o Patres Iudicem, quamuis nondicant Deus imperare, ut fiant huiusmodi opera, docent tamen ad haec omnia arbitrios motus a Deo applicari, et impelli, et quamuis non dicant etiam cogi, ex eorum tamen sententia id aperte sequitur, ut inferis ostendemus. Loca autem Sacerdotum quibus praedicta sententia truentur late refert noster Bellarmini lib. 2. de commissione gratis. c. 3.

2^a sequitur ex hac sententia Iudicem Deum voluntate antecedenti ex seipso voluisse et docere uisere opera peccati: atq; ad hoc primaria sua intentione quosdam ad huiusmodi opera destinasse; nam iuxta Damascenum 2. de fide c. 29. primaria voluntas in Deo ex ipso solo ortu habet, nullam ex nobis occasiones capiens: atq; hac ratione dicitur antecedenti respectu n^{ost}ro. Secundaria autem voluntas, quae dicitur consequens ex nobis ortum habet: quales est voluntas puniendi. Dicitur autem Deus voluntate sua primaria opera peccati secundum substantias praesumere, impium est, siquidem hac primaria voluntate teste Damasceno vult Deus omnes homines saluos fieri, tranquillum vitam agere, nihil quod futurum sit rationem operari: hoc n. bonum est, et acceptum coram Dno, qui vult omnes homines saluos fieri, et ad agnitio nis veritatis venire: ut scribit Apostolus 2^a ad Timotheum 2. impossibile autem est Deo ex se ipso primaria seu antecedenti voluntate hoc velle, et simul eadem primaria voluntate opus peccati seu diu substantias, cui deformitas coniuncta est, praesumere. f.

3^a sequitur ex hac eadem sententia, dum primaria etiam intentione ut operibus peccati homines aduersum praesentent, non solum immittere cogitat, ex quibus futurum esse peccatum cognoscit, sed etiam ad committendum in tales cogitationes homines a Deo applicari, et impelli, quod impium est: nam tamen si Deus auctor sit cogitationis et occasio nis, ex qua nouit futurum esse opus peccati, quia tamen ex se velle illud non committi, nulla ratione fieri potest ea intentione ut homines consentiant in opus peccati. Dum immittere cogitationes, aut occasiones offerre, alioquin et Deus tentator diceretur contra sententias laedri Ap^{ostoli} c. 1. nam et homines qui alios alliciunt ad peccandum, non ideo tentare dicuntur, quia intentione peccati, ut peccatus est, occasiones offerant, sed quia intentione primaria et ex se, consensum vitalem opus ab alijs desiderant, et suis suasionibus extorquunt.

4^a ex eius modi sententia colligitur simpliciter dicendum esse, quosdam homines destinatos esse ex ipso solo Deo ad opus peccati, sicut alios etiam ad opus virtutis. nam si Deus no pro quacumque hominis determinatione ex se ipso producat

hinc non primū quia non loquimur sicut heretici iniqui: non enim dicimus homines ad opus
 peccati secundū substantiā impelli aut applicari à Deo, sed potius primariā suā intentione ab
 istiusmodi operibus retrahi suavisque cogitationibus, et terroribus, sed dicimus Deū tanquam pri
 mam causā voluntati inclinātā ad consentiendū cooperari iuxta determinatā virtutē ad opus peccati
 secundū substantiā, ne naturali ordo rerum perturbetur. Neque sequitur secundū absurdum
 quia non dicimus Deū voluntate primariā et antecedenti, quā ex seipso sibi oritur habet primū opus
 peccati secundū substantiā, sed voluntate consequenti, aut committenti, quā ex maiori determinatio
 ne occasionis accipit. nec sequitur 3^m absurdū quia non dicimus Deū immittere cogitationes
 et occasiones offerre et committere, ut in opus peccati consentiamus, quia dicimus opus peccati non
 defini à Deo ex seipso, sed habita ratione determinatiōnis et cooperatiōnis nre. Neque sequitur
 4^m absurdū, quia cum dicamus Deum ex seipso non definire opus peccati, sed habita tenē
 ratione consentis nre, non est dicendū simpliciter aliquos homines ad opus peccati à Deo prædetermi
 ni. hoc enim denotat preparatiōnem mediōrum ad hunc finem voluntā à Deo ex seipso primariā voluntate
 sed dicimus Deum ab eterno decrevisse habita ratione determinatiōnis nre nobiscū operari opus
 peccati secundū substantiā, quod in tempore se vera facturū est. Neque sequitur 5^m quia ut præ
 cedenti q^o c. 4. monstravimus, ex maiori sententiā nulla necessitas præcedens imponitur nris operi
 bus. cumq; hac ratione facta quavis suppositiōne præcedenti libere relinquamus nram volunta
 tem ut consentire possit, et dissentire, non sequitur peccati illius reiiciendū esse in Deum tanquam in au
 ctorem. quia vero ratione cum Deus sit vere auctor operis peccati secundū substantiā, non tamen
 sit auctor malitiae vllō modo, sed hoc ad solum arbitriū creatū pertineat, variè Theologi explicant
 quod sic ex professo dicitur non oportet. ad rationē autem Petrum Dmcanorū satis superq;
 dictum est questione præcedenti. c. 4.

Hac habuimus, quæ in defensionibus sententiæ Patris Societatis Iesu Provincia
 Castellæ Tribunali S^{mæ} inquisitionis proponeremus, cuius tam
 gravis controversiæ ultimam definitionē summiūter
 desiderantes. In maiori Provincia Tolitana
 Societatis Iesu. die 24 Novem
 bris Anni Dni 1594.

Ludovicus Gorman Rector
 collegij societatis Iesu Complutensis.
 Ferdinandus Luzero.
 Vobis in Complutensi
 collegio societatis Iesu.

Gabriel Vargas publicus thes
 aurarius professor in collegio
 Complutensi Societatis Iesu
 Christophorus de Castro sacra
 rum literarū interpret, in col
 legio Complutensi Societatis Iesu.

Millianus garria theologus
in complutensi col^o societatis Jesu.

Joannes Naves Theologus
in collegio complutensi Jesu.

Paulus Jeanne Naveda
in theologia doctor

Petrus Ribad^a Theologus in collegio
Matritano:

Sebastianus Herz Theologus
in collegio societatis Jesu matrit.

Joannes Hieronymus Theologus.
In col^o Matritano.

Joannes dieß Theologus in collegio matrit.

Ludovicus de Montalvo
Theologus in collegio Matritano.

Chr. Mantus Theologus
in collegio Matritano.

Petrus de Arrubal professor
Theologie in Collegio
Complutensi Societatis Jesu.

Ludovicus Fies Turrianus Theologus
Societatis Jesu in complutensi
collegio.

Ayudius Gualter Theologus in col^o
societatis Matritano.

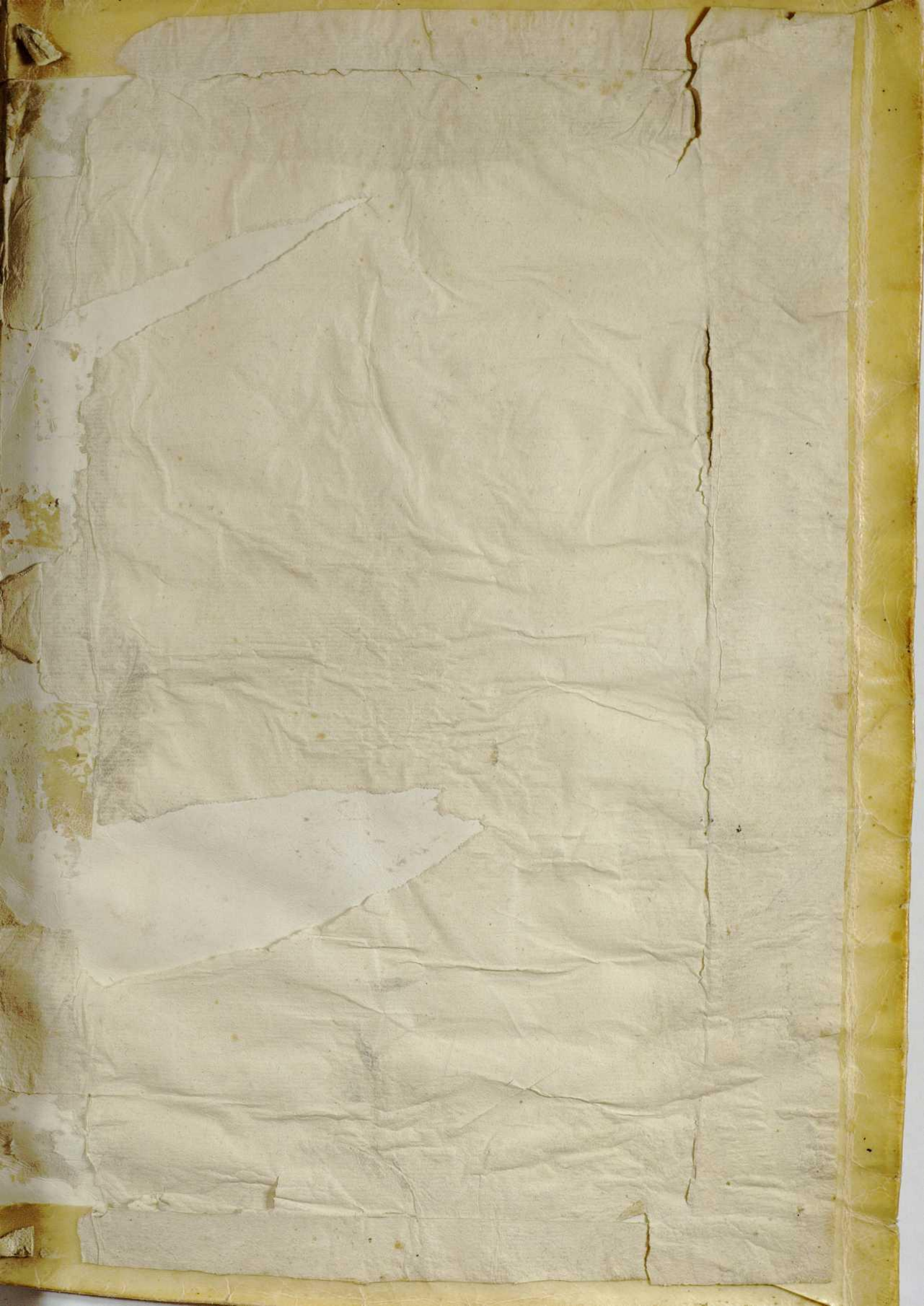
Franciscus Antonius Theologus
in col^o Societatis Jesu Matritensi.

Jos. e. perez de mero Theologus
in col^o Societatis Jesu Matritano.

Joannes de Siquero Theologus
Societatis Jesu in collegio Matritano.

Petrus Antonius Theologus
Societatis Jesu in col^o
Matritensi.

Alfonso escaidero Theologus
Societatis Jesu in col^o
Societatis Matritano.

5

Handwritten text in a cursive script, likely a name or title, which is significantly faded and obscured by dark stains and paper damage. The text is oriented vertically along the spine of the book.

No. Pair
A-HH